

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Київський національний торговельно-економічний університет
Вінницька обласна державна адміністрація
Вінницька обласна Рада
Управління освіти і науки Вінницької облдержадміністрації
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПІА
РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ,
АНАЛІЗУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ»**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
всеукраїнської науково-практичної
Інтернет - конференції**

29 лютого 2012 року

Вінниця 2012

УДК 657

ББК 65.052.0

Проблеми розвитку та регулювання обліку, контролю, аналізу на сучасному етапі: збірник наукових праць всеукраїнської науково-практичної Інтернет – конференції. – Вінниця: Центр підготовки навчально-методичних видань ВТЕІ КНТЕУ, 2012. – 312 с.

У збірнику наукових праць всеукраїнської науково-практичної Інтернет – конференції розглядається сучасний стан фінансово-аналітичного забезпечення в системі управління діяльністю підприємств, актуальні проблеми та перспективи розвитку вітчизняної системи обліку, інноваційні методики аналізу господарської діяльності та контролю за умов застосування новітніх інформаційних систем і технологій, методологічні засади підготовки майбутніх фахівців в умовах інтеграції в міжнародний освітній простір.

Розраховано на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів і студентів.

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії – **Блакита Г.В.**, д.е.н., професор

Відповідальний секретар – **Яковишина Н.А.**, к.е.н., доцент

Члени редакційної колегії:

Денисюк О.М. д.е.н., проф.,

Присяжнюк С.В. к.е.н., доц.,

Гладій І.О. к.е.н., доц.,

Дзюба О.М. к.е.н.,

Копняк Н.І. к.е.н., доц.,

Овсюк Н.В., к.е.н.,

Губанова Л.І. к.е.н., доц.,

Чайковська В.В. к.е.н., доц.,

Ромашевська Н.О. ст.викладач.

Друкується за ухвалою Вченої Ради Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ.

Наукові роботи друкуються в авторській редакції.

ISBN 978-966-629-575-3

Дзюба О.М., Кондратюк А.В. Удосконалення здійснення валютних операцій комерційними банками України <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	53
Дзюба О.М., Масвська І.А. Безготівкові операції комерційного банку: сутність, проблеми та шляхи їх удосконалення <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	56
Дзюба О.М., Помаранська П.М. Економічна сутність депозитних операцій комерційного банку, основні принципи їх організації <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	58
Кудирко О.М., Порховська С.Р. Особливості організації фінансового контролю формування та використання прибутку підприємства <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	61
Кудирко О.М., Турлюк Ю.М. Необхідність та методика внутрішнього контролю оборотних активів підприємства <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	64
Руденко В.В., Чижикова Д.О. Особливості діагностики фінансової кризи на підприємстві <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	67
Чайковська В.П., Єднак С. С. Сутність та особливості формування фінансової політики держави <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	70
Чайковська В.П., Плахотна І.С. Механізм управління фінансовими ризиками в страховій діяльності <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	73
Чайковська В.П., Царенко О.Б. Аналіз діяльності рейтингових агентств в оцінці рівня фінансової надійності страховиків <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	76
Чайковська В.П., Чайковський С.В. Фінансова стратегія в системі управління підприємством: сутність та необхідність формування <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	79
Чубатюк В.М., Педін Р. Етапи становлення кептивного страхування в Україні <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	83

СУЧАСНИЙ СТАН, АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ СИСТЕМИ ОБЛІКУ

Блакита Г.В., Заселян І.В. Особливості та методи складання та аналізу балансу банку <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	87
Блакита Г.В., Пращук В.О. Проблеми формування облікової політики на підприємствах України <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	90
Блакита Г.В., Швидка Т. Грошові кошти і грошові потоки: їх економічна сутність та взаємозв'язок <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	92

Даценко А.В., Козир А.І. Організація та методика здійснення контролю за дебіторською заборгованістю підприємства	142
<i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	
Дзюба О.М., Костюк Т.М. Переваги та недоліки банківських операцій з використанням платіжних карток та шляхи їх удосконалення	144
<i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	
Дзюба О.М., Лукіна А.О. Особливості обліку малоцінних швидкозношуваних предметів	147
<i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	
Копняк Н.І., Андріяш М.В. Про термінологію в бухгалтерському обліку	150
<i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	
Копняк Н.І., Янківська Я.О. Про сутність та класифікацію дебіторської заборгованості	153
<i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	
Кудирко О.М., Сирота К.В. Контроль якості аудиторських послуг в Україні	156
<i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	
Майстер Л.А., Хоменко А.С. Теоретичні засади обліку дебіторської заборгованості	159
<i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	
Новодворська В.В., Савенчук Ю.О. Організація обліку розрахунків за виплатами працівникам	161
<i>Вінницький національний аграрний університет (м. Вінниця)</i>	
Овсюк Н.В., Андрієць Т.В. Особливості обліку та сплати суми податку на прибуток підприємств з урахуванням суми сплачених патентів	164
<i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	
Овсюк Н.В., Байдак М.К. Актуальні питання вдосконалення обліку формування фінансових результатів	167
<i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	
Овсюк Н.В., Коваленко В.О. Організація обліку товарних запасів торговельних підприємств з використанням автоматизованих інформаційних систем	170
<i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	
Овсюк Н.В., Козир А.І. Шляхи удосконалення первинного обліку нематеріальних активів	173
<i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	
Овсюк Н.В., Куньовська Л.Й. Актуальні проблеми та шляхи удосконалення обліку товарних операцій	176
<i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	
Овсюк Н.В., Сирота К.В. Інформаційна система бухгалтерського обліку: проблеми та перспективи	179
<i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	
Откаленко О.М., Шевчук А.А. Оцінка виконання головним бухгалтером бюджетної установи своїх повноважень у сучасних умовах господарювання	181
<i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (м. Вінниця)</i>	
<i>Київський національний Університет ім. Т. Шевченка (м. Київ)</i>	

2. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: підруч. [для студ. виш. навч. закл.]- 3-є вид. доп. і перероб./ Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: Рута, 2003. – 444 с.
3. Белозерцев В. Щодо товарного кредиту та дебіторської заборгованості на підприємстві/ В. Белозерцев//Економіст. - 2009.- №11. - С.23-28.
4. Економічна енциклопедія: у трьох томах. Т. 3 / Редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. — К.: Видавничий центр «Академія», 2002. — 952 с.
5. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський словник / Ф.Ф. Бутинець. - Житомир: Рута, 2001. – 224с.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 25.10.1999р. N 725 (зі змінами і доповненнями).
7. Лігоненко Л.О. Управління дебіторською заборгованістю підприємства: навч. посіб./ Л. Лігоненко, Н. Новікова – К.:КНТЕУ, 2005. – 275 с.

Кудирко О.М., Сирота К.В.
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
м. Вінниця

Контроль якості аудиторських послуг в Україні

Процеси, що відбуваються в економіці України, потребують зростання якості вітчизняного аудиту до міжнародних вимог. Забезпечення якості аудиторських послуг необхідне для зміцнення позицій аудиту на внутрішньому і зовнішньому ринках, зростання конкурентоспроможності. Якісна складова аудиторських послуг дасть змогу підвищити ефективність аудиту для економіки країни. Процеси міжнародної інтеграції, створення єдиного світового простору для користувачів фінансової звітності підприємств вимагають нових підходів до розвитку аудиту в Україні, реформування якого інтенсивно проводиться останні п'ять років. Подальший розвиток аудиторської діяльності потребує вирішення питань, пов'язаних із підвищенням її якісного рівня, що значною мірою дозволить зміцнити престиж цієї професії і ступінь довіри до інформації, наданої аудиторами, з боку всіх зацікавлених користувачів та суспільства загалом [2].

Проаналізувавши систему контролю якості аудиторських послуг в Україні та зовнішні перевірки діяльності аудиторських фірм, можна встановити, що впровадження системи зовнішнього та внутрішнього контролю якості аудиторських послуг є найактуальнішим завданням сучасного незалежного аудиту в Україні. Такий контроль повинен охоплювати всі аспекти процесу аудиту [3].

Вагомий внесок у вивчення проблем аудиту та контролю його якості зробили зарубіжні та вітчизняні вчені: Р. Адамс, Е. Аренс, Д. Лоббек, Д. Робертсон, Е. Гутцайт, В.В. Сопко, Ф.Ф. Бутинець, С.В. Голов, М.Т. Білуха,

Б.Ф. Усач, В.С. Рудницький, В.П. Суйц, Г.Г. Кірейцев, А.Д. Шеремет, Ю.О. Данилевський, Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча, О.Ю. Редько та ін. Більшість дослідників зазначають, що однією з істотних проблем сучасного вітчизняного аудиту є саме низька якість аудиторських послуг та незадовільна організація контролю за нею з боку Аудиторської палати України. Але, аналіз досліджень та праць у цій сфері дає підстави стверджувати, що ця ділянка залишається недостатньо дослідженою і по сьогоднішній день.

Метою статті є обґрунтування необхідності вдосконалення теоретичних та практичних аспектів оцінки якості аудиторських послуг.

Під якістю аудиторських послуг розуміють системне дотримання реальної професійної незалежності, вимог чинного законодавства та стандартів аудиту, дотримання Кодексу професійної етики і професійну діяльність в сфері аудиту.

Система контролю якості роботи аудитора (аудиторської фірми) – це система заходів, яка має охоплювати політику та процедури контролю, спрямовані на забезпечення виконання всіх аудиторських перевірок і надання супутніх аудиту послуг відповідно до міжнародних стандартів аудиту (МСА) та чинного законодавства, яке регулює аудиторську діяльність в Україні. Під політикою контролю якості розуміють формалізовану сукупність принципів, методів і правил, які застосовує аудиторська фірма під час здійснення контролю якості аудиторських послуг, а до процедур контролю якості відносять заходи та дії, які виконує аудиторська фірма для впровадження політики контролю якості та моніторингу відповідності системи контролю якості[4].

Питання контролю якості аудиторських послуг на сьогодні регулюється і здійснюється на різних рівнях: заходи контролю якості на рівні АПУ та елементи системи контролю якості на рівні аудиторської фірми. Чинним законодавством встановлено такі критерії якості аудиту:

- дотримання вимог Закону України «Про аудиторську діяльність»;
- дотримання стандартів аудиту, які формують єдині вимоги до проведення аудиту, оформлення результатів аудиту, оцінки якості аудиту та супутніх послуг.

Контроль якості роботи аудиторів має на меті формування довіри до аудиторської діяльності у суспільстві та перевірку виконаних робіт з погляду відповідності її нормам професійної етики та незалежності. Контроль якості аудиторських послуг поділяють на декілька видів. Зовнішній контроль забезпечується шляхом проведення перевірок відповідними органами управління в сфері аудиторської діяльності та моніторингу діяльності аудиторських фірм і приватних аудиторів.

Виконавцями зовнішнього контролю якості аудиторських послуг можуть бути: Аудиторська палата України, Спілка аудиторів України та залучені до перевірки аудиторські фірми (аудитори), які не повинні бути зацікавлені у результатах контролю якості роботи аудиторської фірми, котра

буде перевірятись нею, і представники інших громадських організацій, які здійснюють незалежний громадський нагляд.

Систему внутрішнього контролю організовує керівництво для того, щоб забезпечити впевненість у досягненні цілей у ракурсі надійної перевірки достовірності фінансової (бухгалтерської) звітності, ефективного використання ресурсів, а також відповідності діяльності нормативно-правовим актам. У сучасний період необхідно переосмислити роль аудиту в суспільстві в бік надання різнобічної та професійної допомоги представникам бізнесу.

І в реалізації цієї допомоги дуже важливу роль відіграє якість аудиту. Забезпечення якості – це основний професійний принцип, який дає гарантію громадськості та наглядовим органам у тому, що аудиторі та аудиторські фірми у своїй роботі дотримуються встановлених стандартів аудиту та етичних норм. Водночас забезпечення якості стимулює професіоналів удосконалювати свою роботу і гарантує розвиток аудиторської діяльності на перспективу [3].

В Україні питання підвищення якості аудиторських послуг та організації єдиної системи контролю якості аудиторської роботи розглядаються як на державному рівні, так і на рівні громадських професійних аудиторських організацій. На нашу думку, якість аудиторських послуг – категорія, що перманентно змінюється залежно від рівня суспільних відносин та господарської практики країни. Тому підхід до якості аудиту через професійні організації буде найбільш правильним. У цьому випадку критерії якості визнаються членами організації і слугують певними перевагами в конкурентній боротьбі на ринку професійних послуг [2].

Узагальнюючи вищесказане, можна зробити ряд висновків:

- по-перше: існує неповний та однобічний підхід до визначення якості аудиторських послуг у нормативних документах Аудиторської палати України;

- по-друге: найвагомішою проблемою якості аудиторських послуг в Україні можна віднести низький рівень зовнішнього контролю за аудиторською діяльністю та масовий характер недотримання етичних вимог з боку аудиторів. Тому з метою вирішення цих проблем необхідно здійснити удосконалення системи контролю аудиторських послуг.

- по-третє: для підвищення об'єктивності необхідно вдосконалити методику та організацію перевірок контролю якості з урахуванням думки замовника (клієнта).

Таким чином, тільки поєднання зусиль науковців, практиків і регулятора ринку аудиторських послуг, яким є Аудиторська палата України, дасть змогу створити ефективну систему контролю якості аудиторських послуг, що дозволить підвищити її рівень та якість у нашій країні.

Список використаних джерел

1. Проскуріна Н.М., Коваленко В. П. Якість аудиторських послуг в Україні: реалії та перспективи // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. – 2010. - №9-10. С. 53-57.

2. Гончарук С.М., Шот А.П. Контроль якості аудиторських послуг//Науковий вісник НМТУ України. – 2011.- Вип.21.9. С.156-160.

3. Чубай В.М. Контроль якості аудиторських послуг:вітчизняний та зарубіжний досвід// Науковий вісник НМТУ України. – 2011.- Вип.21.15. С.203-208.

Майстер Л.А., Хоменко А.С.
Вінницький торговельно – економічний інститут КНТЕУ
м. Вінниця

Теоретичні засади обліку дебіторської заборгованості

Актуальність теми. Організація обліку та аналізу розрахунків з дебіторами має стратегічне значення для підприємств будь-якої галузі та форми власності. Результати цього процесу безпосередньо впливають на фінансову стійкість, виконання плану доходів та витрат і, як наслідок, на досягнення стратегічних цілей його розвитку в умовах ринку та забезпечення конкурентоспроможності, прибутковості господарської діяльності.

Питаннями ефективного управління дебіторською заборгованістю присвячені наукові праці багатьох вітчизняних і зарубіжних учених. Значний внесок у розвиток теоретичних та практичних аспектів бухгалтерського обліку та економічного аналізу зробили такі вітчизняні вчені, як М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, А.М. Герасимович, С.Ф. Голов, З.В. Гуцайлок, Й.Я. Даньків, В.І. Єфіменко, Л.М. Кіндрацька, Г.Г. Кірейцев, М.В. Кужельний, Ю.А. Кузьмінський, В.Г. Лінник, Є.В. Мних, І.М. Парасій-Вергуненко, О.А.Петрик, В.В. Сопко, В.Г. Швець

Метою написання даної роботи є виявлення проблем, пов'язаних з обліком розрахунків із дебіторами, обґрунтування перспектив розвитку бухгалтерського обліку та аналізу дебіторської заборгованості, розробка методичних підходів і складання практичних рекомендацій щодо вдосконалення існуючих методик обліку та аналізу дебіторської заборгованості.

У процесі діяльності підприємство не завжди здійснює розрахунки з іншими підприємствами або фізичними особами одночасно з передачею майна, виконанням робіт, наданням послуг тощо. У зв'язку із цим у нього виникає дебіторська заборгованість.

Дебіторська заборгованість – це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату. Дебітори – юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів. Дебіторська заборгованість, як і інші активи підприємства, відображається в балансі тільки при дотриманні загальної вимоги, яка пред'являється до активів національними стандартами, а саме:

**ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПІА
РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ,
АНАЛІЗУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ»**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
всеукраїнської науково-практичної
Інтернет - конференції**

29 лютого 2012 року

Підп. до друку 03.05.2012 р. Формат 60x84/16. Папір письм.
Друк різнографічний. Ум. друк. арк.18,02.
Обл.-вид. арк.18,13 Тираж 109. Зам. № 275

Центр підготовки наукових та навчально-методичних видань ВТЕІ КНТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25